

SCENA LUMII

Tocilescu și scenograful Dan Iltianu, albi la față, surideau eroic: «Asta e!». Din cauza unor (alte) încurcături, tutelate de Direcția Teatrelor, organizatorii Bienalei primiseră abia cu o lună în urmă confirmarea participării la festival a Teatrului «Bulandra», căruia îi destinaseră un spațiu atunci disponibil. Un spațiu total nepotrivit, în care actorii păreau că se pierd. Ce să mai vorbim de nuanțele jocului! Nu e mai puțin adevărat că spectatorii brazilieni greu puteau fi entuziasmați de o reprezentație care durează peste patru ore și în care nu se întâmplă prea multe în afara unor discuții — în limba română — despre viață, moarte, adevăr... Și, iar, nu e mai puțin adevărat că spectacolul și-a pierdut din forța și strălucirea de acum câțiva ani. Succesul a fost, hiperbolizând puțin, unul «de stimă». Comparativ, **Afară, în fața ușii** a fost mai bine primit, formula de cabaret (politic) aleasă de regizorul Mihai

Mănușiu fiind mai aproape de gusturile acestui public plin de temperament și de neastîmpăr, iubitor de sunete și de culori tari, de senzații intense.

Este ceea ce i-a oferit din plin **Trilogia**. Și recunoștința sa a fost pe măsură. M-am (re)convins de asta asistînd, cîteva zile mai tîrziu, la o altă reprezentație a Naționalului, cu Olga-Delia Mateescu și Mircea Rusu (exceleții!) în **Medeea**, și cu Ana Ciontea, Claudiu Bleonț, Adela Mărculescu, Andrei Finți și Cerasela Stan în **Electra**. (Sper ca protagonistele **Troienelor** — spectacol prin excelență de echipă — să nu ia omiterea numelui lor drept o desconsiderare a contribuției fundamentale pe care au avut-o la succesul turneului. Deși n-ar fi prima dată cînd li se întâmplă asta, și nu numai lor...) De astă dată succesul — sau manifestarea lui sonoră — a fost, deși e greu de crezut, și mai mare. În aceeași seară s-a anunțat prelungirea cu încă două reprezentații a seriei de spectacole ale Naționalului.

ALICE GEORGESCU

(va urma)

CE (MAI) E DE FĂCUT?

PENTRU MONUMENTUL ACTORULUI ROMÂN

Nu știu și nici nu cred că într-alt colț de lume fenomenul Teatru sau și mai precis fenomenul Actorul de teatru să fi avut o strălucire mai necesară, ca la noi. Înclin să cred că nu, deoarece nicăieri în Vest n-a fost nevoie ca actorul să salveze cultura, iar în țările Estului n-a fost nicăieri o dictatură mai sălbatecă și mai absurdă decît în România.

Armata de șobolani ai cenzurii, cenușie și cu creierul castrat, multă și pretutindeni, a ținut totul în mîini, dar i-a scăpat mereu, printre degete, actorul. Această haită de cenzori, 82% imbecili, iar restul iremediabil timpîți, a reușit într-un timp relativ scurt să usuce pînă la scleroză artera vitală de oxigenare a creierului românesc: cultura. Noi nu tragem astăzi atît consecințele distrugerii economice, cît pe cele ale nimicirii spirituale.

Intr-o țară cu o presă aproape inexistentă, căreia i se luaseră toate literele mari și în care bieții redactori ascundeau prin buzunare cîte ceva din literele mici, rămase nevopsite încă în roșu, într-o țară cu o literatură bine strînsă în corset și la gît cu salba celor 33 de arginți, acolo unde cinematografia era invariabil cenzurată încă de la viziunea la două benzi, și în care arta plastică de bună substanță rămînea pitită prin ateliere, într-o țară în care radioul era vîndut pînă la ultimul decibel și în care marea cocotă a națiunii, Televiziunea, încearcă abia acum, timid și fără har, să mai cîrpească pe ici pe colo gaura imensă pe care a făcut-o în plapuma de zestre a culturii românești, ce mai rămăsese viu și în stare de luptă? Teatrul, iar prin transfocare de la plan general la prim plan: **ACTORUL!** Acel uriaș actor român pentru care Dumneavoastră ați stat la coadă în fața caselor de bilete, așa cum ați stat la coadă pentru piine și carne, pentru sare și zahăr. Nici că se putea aduce un omagiu mai mare actorului

Motto:

«La început a făcut Dumnezeu cerul și pămîntul; dar pămîntul era pustiu și era haos și domnea întunericul, iar Spiritul Domnului plutea peste ape. Și Dumnezeu a zis: să fie lumină. Și văzu Dumnezeu că lumina este bună și despărți lumina de întuneric. Și numi Dumnezeu lumina, Teatru, iar întunericul îl numi El noapte. Și a fost seară și a fost dimineață, și a fost ziua înfii».

de teatrul El a fost astfel spontan și firesc trecut în cartea de nemurire a neamului: El a fost și a rămas o condiție vitală a supraviețuirii, alături de piine și de carne, alături de sare și de zahăr. Și numai Dumneavoastră care ați stat prin zloată și ger, prin întuneric și ploaie la cozile de la casele de bilete ale teatrelor vă mai amintiți cum jongla actorul cu vorba, cu tonul, cu gestul, cu inima și cu tot trupul — căutînd să ocolească cu tact și inteligență gropile prostiei și să dea textului, minuțios cenzurat, sensul și conținutul așteptat de Dumneavoastră tocmai în acel moment! Vă mai amintiți ce mult însemna atunci acel puțin? Vă mai amintiți ce fericiți și plini de speranțe plecați acasă? Vă mai aduceți aminte ce disponibilitate uriașă aveați, pe vremea aceea, de a înțelege cele mai subtile nuanțe actoricești? Vă mai amintiți că atunci actorul a stat cu pieptul descoperit, apărat numai de talent și de Bunul Dumnezeu? El nu s-a ascuns în umbra decorurilor de carton ale nepăsării și nici n-a tras peste el cortina comodității. A stat mereu în lumina reflectoarelor, în fața Dumneavoastră și pentru Dumneavoastră.

Nu știu dacă s-a gîndit cineva, dar ar fi aproape necesar ca «Premiul Nobel pentru salvarea sufletului» să fie atribuit anual actorului român de teatru. În lipsa lui — sau pînă la atribuirea lui — ar trebui să ne gîndim din ce în ce mai serios la locul și forma viitorului monument ce trebuie ridicat cît mai curînd **ACTORULUI!**

Și numai Dumneavoastră, care ați stat atîtea dimineți cenușii la coadă în fața caselor de bilete ale teatrelor, știți cît de necesar ne este nouă tuturor un astfel de monument.

RADU JANSEN
München, 8 X 1991